

ממשק הפעלת לול פטם

חשיבות האוורור בלילה בשליש האחרון לגידול – 35 יום +

אילן אריה, שה"מ, 2019

לאוורור בלילה בשליש האחרון של הגידול יש חשיבות רבה, כשם שיש לאוורור ביום.

הטמפרטורות בשעות הלילה יורדות בדרך כלל לכ- 24-27 מ"צ, אך הלחות היחסית בחוץ עלולה להגיע לכ-100%, והדבר עלול להכביד מאוד על העופות בהתקרב גיל השיווק. אף שהטמפרטורות בלילה נמוכות יותר מאלה שביום, הלחות בלול גבוהה בדרך כלל ב-10%-20%.

יש לזכור כי עלייה כזו בלחות תתרום להעלאת הטמפרטורה האפקטיבית (שאותה חש הפטם) ב-2-5 מ"צ, וזאת בנוסף לטמפרטורת הגוף של הפטמים העולה ממילא בשעות החשכה. השילוב של כל הגורמים הללו מגביר מאוד את הצורך בהפעלת מאווררים רבים בלילה, כמו היינו בשעות היום החמות. מאווררי האורך חייבים לפעול עד יצירת הטמפרטורה האפקטיבית הרצויה (קירור של 3-4 מ"צ).

שמירה על מהירות רוח גבוהה בלילה אינה רק מאפשרת לפטמים להרגיש בנוח יותר בלילה, אלא גם מסייעת להם לעבור את השעות החמות ביום ביתר קלות.

בשליש האחרון לגידול במידה ויש לכם ספק (האם לעופות חם מדי) , עדיף להוסיף מאווררים.

כאשר הטמפרטורה במבנה נעה סביב ה-24-25 מ"צ או יותר, לא ייגרם כל נזק לעופות ממהירות רוח רבה מעט יותר. עובדה היא כי הפטמים מסוגלים מבחינה פיסיולוגית להתמודד עם "לול קר", בהיותם מכוסים שכבת נוצות שיכולת הבידוד שלה (ערך R) גבוה מאוד. מחקרים אחרונים מעידים על כך שאפילו אם נקרר מדי את הלול (16 מעלות) לקראת השיווק, בימים 38-44, תירשם ירידה קלה בתוספת המשקל, אך ניצולת המזון תשתפר (I. Zahoor, et.al., 2016). עם זאת, קשה להניח שמהירות רוח של 2.5-3 מ"ש/שנייה אכן תפחית את הטמפרטורה האפקטיבית שהפטם חש ל-16 מעלות, וקשה לומר שמהירות אלו יזיקו באופן כלשהו לפטמים. בכל מקרה, עדיפה יותר תחושת קירור, מאשר ההיפך.

הפעלת מזרן לח בשליש האחרון של הגידול

מערכת המזרן הלח נועדה לשמור על אפקט צינון הרוח ולתרום להשגת הטמפרטורה האפקטיבית (המורגשת על ידי העופות), הקרובה לזו הרצויה.

בימים חמים ולחים, כאשר הטמפרטורה בתוך הלול נעה סביב ה-29 מ"צ, והלחות מתקדמת לכיוון ה-75% ויותר, הפעלת המזרן הלח אכן יכולה להפחית את הטמפרטורה ב-1-2 מ"צ, אך היא תקפיץ את הלחות ליותר מ-85%, בייחוד בשעות הבוקר והערב. מסיבה זו טמפרטורת הסף להפעלת המזרן תהיה 29 מ"צ ואפילו 29.5, לא נכון יהיה להפעיל את הצינון בטמפרטורה מוקדם מידי בטמפרטורה של 28 או 27 מ"צ.

הצינון באמצעות המזרן הלח יופעל כאשר הטמפרטורה גבוהה ב-6 מ"צ מהטמפרטורה הרצויה, אך לא נמוכה מ-29 מ"צ.

חשוב מאוד לזכור שמערכת הנשימה של הפטמים פועלת למעשה כמערכת צינון פנימית באמצעות נידוף מים, ממש כשם שפועל המזרן הלח, והיא מאפשרת לשחרר מגוף הפטם יותר מ-50% מהחום הנוצר בו. בהפעלת המזרן האוויר מגיע כמעט לרוויה, וכך מופחתת באופן דרמטי יכולת הצינון העצמי של הפטם ועולה מאוד סטרס החום.

באמצעות הפעלת המזרן הלח רק בהגיע הטמפרטורה ל-29 מ"צ, הלחות היחסית בחוץ תהיה נמוכה מספיק, כך שיושג צינון של האוויר הנכנס מבלי להעלות את הלחות היחסית בתוך הלול יותר מדי, והעופות יוכלו לאבד חום באופן יעיל יותר.

